

Du er meget større, end du ved af

Kahlil Gibran · 1883-1931

»Spørg ikke, hvad dit land kan gøre for dig.
Spørg, hvad du kan gøre for dit land«.

Dette berømte citat fra den tale, John F. Kennedy holdt ved sin indsættelse som USA's 35. præsident 20. januar 1961, bygger i virkeligheden på et andet citat – nemlig fra Khalil Gibrans bog »The New Frontier«, hvor han skriver: »Er du politiker, som spørger, hvad dit land kan gøre for dig, eller et oprigtigt menneske, som spørger, hvad du kan gøre for dit land«.

Khalil Gibran udgav »The New Frontier« i 1925 – altså 36 år før Kennedy blev præsident – og citatet er et af mange eksempler på, hvilken inspirationskilde Gibrans filosofisk/poetiske værker har været i de mere end 100 år, der er gået, siden hans første bog blev udgivet i 1905.

Det var de bl.a. for John Lennon, som engang sagde, at hans tekster tog afsæt i et Gibran-citat: »Halvdelen af, hvad jeg siger, er meningsløst, men jeg siger det, for at den anden halvdel kan nå dig«. Det er de for alle dem, der i deres bryllupstaler citerer fra Gibrans vers om kærligheden og ægteskabet i »Profeten«. Sådan som også tidligere statsminister Anders Fogh Rasmussen gjorde det, da han holdt tale for kronprinseparret ved en middag på Christiansborg i maj 2004. Og det er de først og fremmest for de tusinder af læsere verden over, som har taget Gibrans humanisme og psykologiske indsigt til sig.

»Jeg er lige så levende, som du er, og jeg står ved din side. Luk dine øjne, og se dig omkring, og du vil finde, at jeg står foran dig«, som der står på den sten, der er lagt over Gibrans gravsted ved Mar Sarkis-kapellet, et kloster hugget ind i en klippe nær ved byen Bsharri i Libanon.

Det var her i Bsharri, Khalil Gibran blev født 6. januar 1883. Libanon var dengang en del af en stor-syrisk provins under det tyrkiske Ottoman-styre, og det frodige og bjergrige område, som Gibran voksede op i, var i mange år præget af dybe religiøse

modsætninger mellem kristne og muslimer. Konflikter, der tidligt fik ham til at søge ned til det fællesmenneskelige grundlag for religioner og kulturer – den kerne af tro, etik og kærlighed, som alle bygger på, men finder forskellige udtryk for.

Da han som ung mand vendte tilbage til Libanon efter sit første ophold i USA, lavede han et skitseprojekt til et operahus i Beirut, som skulle forsynes med to kupler – en for kristendommen og en for islam. Det blev aldrig realiseret, men drømmen om de forenede kulturer levede videre i hans værker. Både de litterære og de billedkunstneriske.

Da Khalil Gibran – eller Gibran Khalil Gibran, som han er døbt – blev født, var hans mor 30 år og gift med sin tredje ægtemand, en lokal skatteopkræver for det ottomanske regime. Familien levede fattigt, og Gibrans skolegang var begrænset til uregelmæssige besøg hos en lokal katolsk præst, der underviste ham i bibelen og sporadisk i syrisk og arabiske sprog.

Faderen blev anklaget for skattesvind og sendt i fængsel, da Gibran var otte år. Familiens ejendom blev konfiskeret, og efter fire års ophold hos slægtninge besluttede moderen at emigrere til USA med børnene. I 1894 ankom de til Boston, hvor en onkel til Gibran boede. De bosatte sig i det syriske samfund i byens sydlige kvarterer, og mens moderen begyndte at tjene til familiens underhold som gadesælger, startede Gibran sin første regulære skolegang med at lære engelsk i en specialklasse for immigrantbørn.

På skolen vakte hans tegnefærdigheder lærernes opmærksomhed, og de kontaktede en kunstner, Fred Holland Day, som var kendt for at støtte unge kunstnere. Gennem ham kom Gibran ind i Bostons kulturelle miljøer, og han var godt i gang med at opbygge en kunstnerisk karriere, da hans familie i 1898 sendte ham tilbage til Libanon for at bo hos faderen. Familien frygtede, at den succes, Gibran opnåede så ung, ville skade ham senere.

I Beirut blev han optaget på en stærkt fundamentalistisk, kristen-maronitisk skole, hvor han fire år skiftevis tilkæmpede sig og skulkede sig til en bredere og friere lærdom end den, skolen var lagt an på. På den måde kunne han videreudvikle sine kunstneriske talenter, og sammen med en skolekammerat startede han et tidsskrift med det selvbevidste navn »al-Manarah« – »fyrtårnet« eller »vejlederen«.

I 1902 blev Gibrans moder og hans søster alvorligt syge, og han rejste tilbage til Boston. Her genoptog han sine kontakter til byens litterære og kunstneriske miljøer, og i 1904 havde han sin første kunstudstilling. Fire år senere rejste han til Paris for at studere kunst, og frem til 1920'erne havde han regelmæssigt udstillinger i bl.a. Boston og New York. Hans værker udstilles stadig – bl.a. var der en stor udstilling af hans malerier og raderinger i det arabiske kulturhus i Paris i 1998.

Sideløbende med billedkunsten begyndte han at udgive digte, noveller og essays, først på arabisk og fra 1918 også på engelsk. Sammen med andre syriske

avantgardeforfattere i New York, der var påvirket af vestlig litteratur og tankegang og eksperimenterede med litterære udtryksformer, dannede han et litterært selskab, Arrabitah Al-Qalamiyah (Pen-selskabet), som han var ordfører for indtil sin død. Gruppen fik stor betydning for udviklingen af moderne arabisk litteratur.

Gibrans udogmatiske holdninger skabte ham også fjender i arabiske kredse. I 1908 udgav han bogen »Al-Arwah Al-Mutamarridah« (»Oprørske Ånder«), hvor han i fire fortællinger beskrev de sociale forhold i Libanon, undertrykkelsen af kvinder og konsekvenserne af tvangsægteskab, hvilket dels medførte trusler om eksklusion af den kristne, arabiske kirke, dels nedkaldte et forbud mod bogen fra den syriske censur.

Gibran nåede at skrive 20 værker, hvoraf to først blev udgivet efter hans død. De fleste af dem er senere oversat henholdsvis til og fra engelsk og arabisk, og en del er også oversat til andre sprog. Det gælder ikke mindst hans mest berømte bog, »Profeten«, som er skrevet på engelsk og udkom i New York i 1923. »Profeten« er indtil nu oversat til flere end 20 sprog og kommer stadig i nye oversættelser. I 2011 blev den filmatiseret af den engelske instruktør Gary Tarn.

»Det er den første bog i min karriere – den første virkelige bog, min modnede frugt«, sagde han senere om »Profeten«. Og kort før bogens udgivelse opsummerede han dens indhold til: »Hele Profeten siger én ting: Du er meget større, end du ved af – og alt er godt«.

Men ægteskabet, som Gibran beskriver med indsigt og indlevelse i »Profeten«, oplevede han aldrig selv. På en af Fred Holland Days udstillinger i Boston blev han tiltrukket af en 24-årig forfatter, Josephine Peabody, og han tegnede et portræt af hende. Han sendte tegningen til hende, mens han opholdt sig i Beirut hos faderen, og det blev starten på en årelang korrespondance mellem de to. Men mere blev det aldrig til. Deres forhold sluttede i 1906, da Josephine Peabody afslog Gibrans frieri og kort efter giftede sig med en anden.

Senere forelskede han sig i Mary Haskell, en ti år ældre skoleleder, som var stærkt engageret i kulturlivet i Boston og aktiv i bevægelsen for kvindefrigørelse. Hun understøttede i mange år Gibran økonomisk, hjalp ham med oversættelser og var hans trofaste kritiker. Men også hun afviste hans forsøg på at indlede et kærlighedsforhold. Der var både før og senere andre kvinder i Gibrans liv, men han knyttede sig aldrig tæt til nogen.

10. april 1931 døde Gibran i New York af leverkræft med rødder tilbage til et årelangt alkoholmisbrug.

Kaj Asmussen